

Isyyden selvittäminen ja vahvistaminen

Uusi ISYYSLAKI tuli voimaan 1.1.2016 ja kumosi edellisen isyyslain (700/1975)

Aina kun syntyy/on syntymässä lapsi, jonka äiti ei lapsen syntymähetkellä ole avioliitossa, lapsen isyys täytyy selvittää ja vahvistaa erikseen.

Tunnustaminen ennen lapsen syntymää (neuvolassa)

Isyys voidaan tunnustaa neuvolassa ennen lapsen syntymää, vaikka ei asu yhdessä.

Tunnustaminen edellyttää, että:

- äiti ja mies ovat henkilökohtaisesti paikalla yhtä aikaa
- tunnustaminen tapahtuu sen kunnan äitiysneuvolassa, jossa äidille ja miehelle on annettu neuvolapalveluita
- tunnustaminen vastaanottaja on terveydenhoitaja tai kätilö
- osapuolten henkilöllisyys tarkistetaan

Tunnustamista ei voida ottaa vastaan, jos:

- on syytä epäillä, että tunnustaja ei ole lapsen isä
- äiti vastustaa tunnustamista
- jommankumman henkilöllisyyttä ei ole luotettavasti selvitetty
- on syytä epäillä, että tunnustaja ei mielentilansa, kielivaikeuksien tai muun syyn takia kykene ymmärtämään tunnustamisen merkitystä

Vanhemmat voivat neuvolassa tunnustamisen yhteydessä sopia **yhteishuoltajuudesta**, vaikka eivät asu yhdessä. Äitiysneuvolassa **EI** voida sopia lapsen asumisesta, elatuksesta, tapaamisoikeudesta.

Jos isyys tunnustetaan neuvolassa, asiakirjat lähetetään sen kunnan lastenvalvojalle, joille isyyden selvittäminen kuuluu. Isyys voidaan toissijaisesti tunnustaa myös lastenvalvojan luona ennen lapsen syntymää.

Tunnustamisasiakirjat voidaan lähettää vahvistettavaksi vasta kun on kulunut 30 päivää lapsen syntymästä. Jos isyyden vahvistamisella on kiire, kannattaa tunnustaminen tehdä lastenvalvojan luona lapsen syntymän jälkeen, jolloin asiakirjat voidaan lähettää maistraattiin vahvistettavaksi heti tunnustamisen jälkeen.

Ennen lapsen syntymää annetun tunnustamisen peruuttaminen/kiistäminen

Ennen lapsen syntymää annetun tunnustamislausuman voi peruuttaa tai kiistää viimeistään **30.päivänä** lapsen syntymästä (lasketaan lapsen syntymäpäivää seuraavasta päivästä). Ilmoitus

annetaan äidin kotikunnan lastenvalvojalle. Ilmoitus on vapaamuotoinen, mutta tulee tehdä kirjallisena (voi lähettää myös sähköpostitse).

Tunnustaminen lapsen syntymän jälkeen (lastenvalvojan luona)

Lapsen syntymän jälkeen isyys tunnustetaan lastenvalvojan luona. Maistraatti ilmoittaa aina kirjallisesti lastenvalvojalle lapsen syntymästä. Lastenvalvoja lähettää äidille kutsun isyyden selvittämistä varten, jos isyyttä ei ole tunnustettu neuvolassa ennen lapsen syntymää. Tunnustamisen yhteydessä lastenvalvojan on varattava myös äidille tilaisuus tulla kuulluksi. Tunnustaminen ja kuuleminen hoidetaan yleensä vanhempien yhteisellä käynnillä. Tunnustamisen yhteydessä tarkistetaan osapuolten henkilöllisyys.

Myös kaikki epäselvät isyysasiat, joissa tulee suorittaa DNA-tutkimus, selvitetään lastenvalvojan luona lapsen syntymän jälkeen. Saatuaan tiedon seikasta, jonka vuoksi lapsen isyys on selvitettävä, lastenvalvojan on neuvoteltava asiasta äidin, mahdollisen isän ja kyseessä olevan lapsen kanssa, jos tämä on täyttänyt 15 vuotta. Ennen isyyden tunnustamista voidaan pyydetäessä suorittaa oikeusgeneettinen isyystutkimus (DNA-tutkimus). Tutkimus voidaan tehdä vain asianosaisten suostumuksella.

Kuulemistilaisuus varataan myös tunnustajan huoltajalle, jos tunnustaja on alaikäinen.

Isyyden selvittämisen yhteydessä vanhemmat voivat tehdä myös sopimuksen lapsen yhteishuollosta, tapaamisesta tai elatuksesta. Sopimukset vahvistetaan isyyden vahvistamisen jälkeen.

Isyyden toteaminen äidin avioliiton perusteella

Aviomies on juridisesti lapsen isä, kun lapsi on syntynyt avioliiton aikana (2§). Jos äiti ennen lapsen syntymää solmii uuden avioliiton, uusi aviomies on lain mukaan lapsen isä.

Aviomiehen isyys voidaan kumota maistraatin päätöksellä, jos toinen mies on tunnustanut isyytensä ja aviopuolisot hyväksyvät tunnustamisen tai jos aviopuolisot ovat yhdessä pyytäneet DNA-tutkimuksen, jonka perusteella voidaan todeta, että aviomies ei voi olla lapsen isä.

Isyyden vahvistamien oikeusvaikutukset

Kun isyys on vahvistettu:

- lapselle voidaan antaa isän sukunimi
- isä voi toimia lapsen huoltajana joko yhdessä äidin kanssa tai yksin
- isä on (maksukykynsä mukaan) velvollinen osallistumaan lapsen elatukseen
- lapsella on perintöoikeus isäänsä ja isän puoleiseen sukuun ja päinvastoin
- lapsi on oikeutettu eläkkeisiin ym. etuuksiin isän kuoltua
- lapsella on tapaamisoikeus isäänsä

Isyyden selvittämisen keskeyttäminen

Lastenvalvoja voi keskeyttää isyyden selvittämisen, jos isyyden vahvistamista varten ei ole saatavissa riittävästi tietoja tai, jos lapsi on syntynyt hedelmöityshoitojen avulla eikä sukusolujen luovuttaja suostunut isyyden vahvistamiseen. Isyyden selvittäminen on keskeytettävä myös, jos 15 vuotta täyttänyt lapsi sitä vaatii.

Isyyden vahvistaminen tuomioistuimen päätöksellä

Lapsi voi vaatia isyyden vahvistamista nostamalla kanteen mahdollista isää vastaan. Oikeudenkäynnissä alaikäisen lapsen puhevaltaa käyttää lastenvalvoja.

Miehellä on kanneoikeus

- jos lastenvalvoja on joutunut keskeyttämään isyyden selvittämisen, koska lapsesta tai äidistä ei ole saatu näytettä oikeusgeneettistä isyystutkimusta varten
- jos maistraatti ei ole vahvistanut isyyttä ja siihen on muu syy kuin se, ettei tunnustamista ole hyväksytty

Aikuisen henkilön isyyden vahvistaminen

Mies voi tunnustaa isyytensä vapaaehtoisesti myös aikuisen ”lapsen” kohdalla. Isyys voidaan vahvistaa maistraatissa, jos täysi-ikäinen lapsi on hyväksynyt isyyden tunnustamisen. Ennen tunnustamista voidaan suorittaa oikeusgeneettinen isyystutkimus.